

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «МИСТЕЦТВО ШРИФТУ» В АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНІЙ ОСВІТІ

Бредньова В. П., к.т.н., професор кафедри Нарисної геометрії та креслення
Перпері А. О., зав.кафедри, к.т.н., доцент Нарисної геометрії та креслення
Одеська державна академія будівництва та архітектури

Анотація. У наданій роботі розглядаються особливості викладання дисципліни «Мистецтво шрифту» для студентів архітектурних спеціальностей з урахуванням компетентісного підходу до формування графічних навиків як важкої складової у професійній освіті майбутнього фахівця та проводиться аналіз якості знань та вмінь першокурсників за підсумковими результатами

Ключові слова: шрифт, шрифтова гарнітура, шрифтові композиції, компетентісний підхід.

Резюме. Профессиональное графическое образование современного архитектора должно начинаться с первых шагов его обучения в высшем учебном заведении. Дисциплина «Искусство шрифта» является одним из важнейших в этом смысле предметов, который поможет будущему архитектору овладеть высоким уровнем техники исполнения различных стилей шрифтов, узнать правила и требования по созданию современных шрифтовых композиций, научит правильно применять их в различных ситуациях, что, безусловно, будет способствовать успешному профессиональному становлению и творческой реализации студента, как профессионального архитектора.

Постановка проблеми. Майбутньому архітектору необхідно засвоїти на досить високому рівні певні графічні навички та техніку виконання шрифтів, розвинути в себе почуття *пропорцій, рівноваги, ритму*, навчитися грамотно складати шрифтові композиції, інтерпретувати різні шрифтові гарнітури та правильно підбирати їх відповідно до ситуації та стилю архітектури. Дисципліна «Мистецтво шрифту» покликана розвинути та удосконалити індивідуальні навички студентів-першокурсників з урахуванням засвоєння кожним з них вагомих професійних компетенцій, що є серйозною науково-методологічною проблемою організації навчального процесу

Метою роботи є удосконалення методики і методології викладання курсу «Мистецтво шрифту», а в **задачі** дослідження включені розробка рекомендацій зі змісту та об'єму контрольних графічних завдань, формування вмотивованості та зацікавленості студентів за допомогою організації самостійної роботи в аудиторії та наукового студентського семінару, а також засобів підвищення якості поточних та підсумкових результатів на базі систематичного моніторингу та аналізу успішності студентів

В Одеській державній академії будівництва та архітектури на кафедрі нарисної геометрії та інженерної графіки у 1-му семестрі 2016–2017 н. р. вперше для студентів-першокурсників архітектурних спеціальностей викладалась дисципліна «Мистецтво шрифту». З точки зору методики викладання дисципліни та організації навчального процесу, крім лекційних і практичних занять, першочергова увага приділялась аудиторній самостійній роботі студентів (СРС) під керівництвом викладача. Як відомо, архітектурні креслення – це графічні матеріали, що зображують проєкції будівель, споруд тощо та розкривають сутність проєктного рішення, тому робочі креслення повинні супроводжуватись зрозумілою графічною мовою та виконанням певними шрифтами будь-яких написів. Також різні написи активно включаються в архітектуру міста, тому дуже важливим є розвиток самостійного відповідального творчого ставлення студента-

архітектора до вивчення основ шрифтової графіки. Протягом семестру було заплановано та виконано в «Альбомі завдань» кожним студентом п'ять контрольних графічних аудиторних робіт, за допомогою яких було закріплено графічні прийоми, навички та перший індивідуальний професійний досвід. Особливо це стосується виконання творчого завдання «Шрифтові композиції», в якому необхідно було відтворити власний узагальнений погляд на значущість та важливість дисципліни «Мистецтво шрифту» у майбутній професійній діяльності архітектора.

На наш погляд, діяльність викладача вищої школи досить різнопланова [1–3], тобто не лише методологічна, науково-методична, техніко-дидактична та ін. Професійна культура викладача, в першу чергу, передбачає щоденну працю над власною самоосвітою та поповненням сучасних знань щодо теоретичних та практичних вимог архітектурної освіти в цілому і повинна спиратись на власні професійні компетенції. Головною метою педагога, як відомо, є навчання, виховання та розвиток особистості студента, що перетворюється при спілкуванні у взаємний вплив викладача і студента. Формування творчих здібностей у студентів – це досить непроста задача для викладача, тому важливу роль у становленні майбутнього фахівця відіграє індивідуальне мотивоване прагнення кожного студента в здобутті освіти певного профілю, тобто, в першу чергу, присутність на лекційних та практичних заняттях. Надалі, на наш погляд, велике значення має організація СРС та інших форм індивідуальної роботи (тематичні консультації, додаткові студентські семінари з доповідями та обговоренням за рекомендованими напрямками тощо). СРС на першому курсі, на нашу думку, повинна систематично контролюватися викладачами, тому що, як важливий фактор засвоєння навчального матеріалу, вона також формує самостійність студента, підвищує його прагнення до самоконтролю, піднімає рівень його індивідуальних вмінь, знань та навиків. Корисність індивідуалізації СРС в аудиторії на першому курсі полягає ще в тому, що для вмотивованих та зацікавлених у якісних знаннях та кінцевому результаті студентів доступний весь необхідний методичний матеріал, є консультаційна допомога та регулярний контроль якості виконаної самостійної роботи під керівництвом викладача.

Якості навчання, починаючи з перших занять, викладачами приділялось багато уваги, особливо при виконанні графічних завдань. Контроль знань, вмінь та навиків студентів проводився систематично в різних формах: поточний – на практичних заняттях – та підсумковий контроль успішності студентів – за результатами сесії. Аналіз підсумкових результатів контролю знань студентів в шести групах (третья та четверта групи об'єднані, в кожній з них – по дві групи), в тому числі серед іноземних студентів, наведений у таблиці.

Таблиця

Аналіз результатів контролю знань студентів за підсумковою оцінкою

Підсумкова оцінка	1 група (23 студ.)	2 група (23 студ.)	3 група (23+20 студ.)	4 група (20+19 студ.)	Всього (128 студ.) – % успішності	Примітки
«Відмінно» (90 бал. і вище)	10	12	10+6	8+6	52–40,6	6 іноземн. студ. (в тому числі)
«Добре» (75–89)	6	5	7 + 8	5+7	38–29,7	2 ін. студ.
«Задовільно» (61–74)	7	6	6 + 6	7 + 6	38–29,7	5 ін. студ.

Якщо порівняти результати між групами, то більш висока успішність (до 50% «відмінних» оцінок) була в тих групах, студенти яких частіше були присутні на аудиторних консультаціях під керівництвом викладача, активніше працювали на семінарах, засідання яких проводились щотижнево поза сіткою розкладу занять, з доповідями та обговоренням, тобто серед студентів, які були більше зацікавлені та мотивовані у навчанні протягом всього семестру. На наш погляд, на наступний навчальний рік при вивченні дисципліни

«Мистецтво шрифту» необхідно розробити більш чіткі критерії оцінки якості та контролю знань студентів, додатково розглядаючи наявність бонусних балів за усне опитування, дострокове якісне самостійне виконання графічних завдань тощо.

Висновки. На закінчення необхідно підкреслити, що шрифт, як і інші твори мистецтва, відображає соціальні процеси розвитку суспільства, а також певні естетичні ідеали епохи, тому вивчення дисципліни «**Мистецтво шрифту**» – важливий етап в циклі архітектурної освіти, який сприяє підвищенню графічної грамотності, вивченню основ шрифтової графіки та особливостей її застосування в навчальній та професійній діяльності. Формування умінь і навичок художньо-графічної діяльності, індивідуальне сприйняття шрифту та розвиток прагнення до графічної культури, створення умов для розвитку творчого потенціалу кожного мотивованого студента, що відчуває присутність конкуренції та зацікавлений у більш глибокому засвоєнні теоретичного матеріалу, якісних практичних навиків і вмінь, – це основні методологічні задачі у творчому навчальному процесі першокурсників архітектурних спеціальностей. Виховання професійних компетенцій повинно починатись з вивчення вже перших графічних дисциплін, а надалі – навчання буде сприяти закріпленню та удосконаленню індивідуальних якісних здібностей за допомогою інших спеціальних дисциплін, курсових та дипломних проектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад. В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, та ін. за ред. В.Г. Кременя. – 2-ге вид., перероб. і доп.; – К.: Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
2. Бредньова В.П., Бредньов А.М. Про компетентісний підхід до методології викладання графічних дисциплін для студентів-першокурсників будівельних спеціальностей // матер. XXI Міжнар. наук.-метод. конф. Управління якістю підготовки фахівців: 21–22 квіт. 2016 р. / ОДАБА. – Одеса, – 2016. – Ч. 2. – С. 27–28.
3. Bredniova V.P. On the improvement of the methodology of engineer staff's graphic training on the basis of optimization of psychological and pedagogical approaches. // Modern Tendencies in Pedagogical Education and Science of Ukraine and Israel: The Way to Integration. Ariel University. – 2016, P.38–42.